

Diari de les idees 5

Tot sovint sembla que estiguem instal·lats en una era de la nostàlgia, com molt bé ho explica [Eduardo Campanella](#), amb la mirada fixada en un passat mitificat on tot era millor i més fàcil, la qual cosa dóna peu al (re)sorgiment d'ideologies com el populisme que a nivell global amenacen la democràcia des de diferents fronts: ideològic, polític, social... Això queda palès en la majoria dels articles que destaquem en l'apartat de política internacional: del perill que suposa el nacionalisme radical hindú per a la diversitat de l'Índia als assalts continus d'Erdogan a la democràcia turca passant per l'apropiació del llegat democràtic xinès de principis del segle XX per part de les autoritats xineses i els problemes de corrupció i d'ineficàcia de la Sud-àfrica post-apartheid.

En aquest sentit també crida l'atenció la proliferació en l'escenari polític de personatges, la majoria de les vegades adscrits o propers a moviments populistes, que trenquen amb els estereotips de l'anomenada "classe política". Això planteja el dubte de si la democràcia disposa de les eines necessàries per sobreviure al que [Maggie Hennefeld](#) anomena *zeitgeist* carnavalesc basat en atiar impulsos primaris, fake news i demagògia. La nostra capacitat de pensar el món i transformar-lo és posada en dubte per personatges oportunistes que utilitzen descaradament la democràcia liberal per les seves pròpies finalitats i interessos o pels d'una determinada elit o grup social concret, oblidant el concepte de bé comú o interès general.

En darrer terme, podríem estar assistint, en paraules de [Peter Sloterdijk](#), al naixement d'una meta-arena totalitària que va molt més enllà de la societat de l'espectacle definida per Guy Debord i que serveix per dirigir el ressentiment de les masses cap als més febles de la societat: les dones, les classes socials més desfavorides i marginalitzades, en definitiva cap a tot allò que representa l'alteritat i la diversitat. Això també afecta al món de

l'economia i de la sostenibilitat en tant que molts dels articles seleccionats incideixen en la precarització social i econòmica d'aquests col·lectius, com per exemple l'impacte de les polítiques d'austeritat sobre la salut de les dones, els perills dels biaixos de gènere i de classe que continuen perpetuant les grans empreses tecnològiques, o encara la influència del capitalisme en l'agençament de les grans ciutats.

El toc d'alerta de les darreres setmanes donat per la comunitat científica internacional respecte de l'extinció de més d'un milió d'espècies ha disparat les senyals d'alarma atès que no només ens situem a la vora de la sisena extinció massiva sinó que aquesta tindria unes conseqüències devastadores sobre totes les altres. Interpel·la el consens general sobre la necessitat d'un canvi radical del nostre sistema econòmic de producció ja que el seu manteniment és del tot incompatible amb la conservació dels ecosistemes. Ara bé, això també ens ha de fer reflexionar sobre l'estat d'ansietat que genera l'acumulació de notícies negatives i catastrofistes respecte del canvi climàtic i que pot comportar un efecte bumerang en la mesura que es poden acabar creant unes barreres psicològiques per evitar mirar la realitat a la cara. Per això alguns autors propugnen lluitar contra l'anomenada eco-ansietat utilitzant eines alternatives susceptibles de provocar una resposta més positiva i efectiva, com per exemple dividir el tractament del canvi climàtic en quatre parts: una primera dedicada als desastres i previsions negatives; una segona, centrada en maneres més constructives de fer front a aquesta crisi; una tercera que expliqui com la contenció del canvi climàtic podria ser beneficiosa per a la nostra salut; i finalment, una explicació de les estratègies positives per protegir-nos dels riscos derivats del canvi climàtic.

Una vegada més, nombrosos articles en mitjans internacionals es centren en com evitar el mal ús de les noves tecnologies i sobretot de la Intel·ligència Artificial, així com les repercussions que poden arribar a tenir sobre la salut de la població. No en va un comitè d'experts internacionals ha demanat recentment a la UE una moratòria sobre la utilització de la 5G fins que no es disposin de resultats sobre els seus efectes en la salut. També destaquen les aportacions que analitzen les noves tecnologies des d'una visió més ideològica, com per exemple, els articles de Slavoj Žižek i Evgeny Morozov, que incideixen en destacar com moltes aplicacions disruptives són utilitzades des del poder polític i econòmic per conservar el seu status,, domini o privilegis, posant la innovació al servei del conservadorisme.

Finalment, un apunt de política catalana i espanyola que continua marcada pel resultat de les eleccions del 28-A i el judici dels presos polítics catalans. Malgrat la sensació d'estar vivint una situació de *zugzwang*, sembla que alguna cosa es vagi movent, com ho revelen les veus cada vegada més nombroses, com la de Robert M. Fishman, que criden a superar els continus desencontres mitjançant el diàleg i a substituir la confrontació per la conversa democràtica.

Al mateix temps, l'actualitat europea se centra en la recta final d'una campanya per a les eleccions al Parlament europeu del 26-M que està motivant reflexions interessants no només sobre el balanç d'aquesta legislatura que acaba i de la Comissió sortint sinó també sobre la pertinença dels mites fundadors de la UE -una qüestió objecte d'un gran article de Timothy Snyder-, les diferents variants i opcions possibles dins del camp dels

europèistes, els primers intents d'articulació d'una política autènticament paneuropea o sobre com encarar les guerres culturals que els moviments populistes intenten escampar pertot el continent.

Diari de les IDEES

Política internacional i globalització

Christopher Clark South Africa Confronts a Legacy of Apartheid

A Sud-Àfrica no hi queda prou terra per a tothom. Actualment, més del 70% de la terra està en mans de la minoria blanca, que representa el 10% de la població, tot i els esforços de l'ANC per procedir a una redistribució de les terres. A les eleccions que han tingut lloc el 8 de maig d'enguany, el repartiment de terres ha estat un dels temes principals que ha marcat la campanya electoral. L'ANC es proposa expropiar les terres en desús, però la reforma és lenta, legalment complexa i ha estat molt instrumentalitzada per l'extrema dreta blanca i occidental en general, incloent-hi el president nord-americà. Les altres qüestions rellevants de l'agenda política per als propers anys són la corrupció, la por de la població blanca a un ressorgiment de la violència, els barris marginals on viu el 14% de la població negra o la manca d'inversions de l'Estat en l'agricultura.

Dan Xin Huang The Chinese Enlightenment at 100

L'article analitza la recuperació per part del govern xinès del 100 aniversari del Moviment del 4 de maig. Després de la Primera Guerra Mundial, Xina tenia esperances de seure a la taula dels vencedors durant les negociacions del Tractat de Versalles atès que havia contribuït a l'esforç de guerra al costat dels Aliats. Ara bé, França i Gran Bretanya van preferir privilegiar l'aliat japonès i li van atorgar àmplies zones de territori xinès. Això va provocar un profund ressentiment en tots els estrats de la població xinesa i es va posar en marxa un ampli moviment transversal de protesta. La marxa popular que va tenir lloc el 4 de maig de 1909 va suposar un despertar cultural i polític nacional que, al llarg del segle XX, va simbolitzar el naixement de la Xina moderna. Va ser un moment de profunda reflexió i notable pluralitat de pensament, un període d'obertura radical, batejat com a la "Il·lustració xinesa".

Serge Halimi i Pierre Rimbert Tchernobyl médiatique

Des de l'elecció de Donald Trump, la major part dels mitjans de comunicació parlen d'un suposat complot en virtut del qual el Kremlin controlaria la Casa Blanca. Ara bé, segons l'autor, les conclusions de l'informe del fiscal especial Mueller indiquen que es tracta de la més gran fake news dels darrers deu anys en tant que res no s'ha pogut demostrar, i això que el fiscal no és gens sospitós de tenir simpaties cap al president americà. Finalment,

Halimi es pregunta si en darrer terme el cercle de la raó no s'hauria tornat paranoic.

Pierre Musso L'ère de l'État-entreprise

La norma vol que en el transcurs de les campanyes electorals celebrades a Europa i als Estats Units, els liberals s'oposin als populistes (i l'actual campanya per a les eleccions al Parlament Europeu n'és un bon exemple), i en aquest context dos personatges simbolitzen aquesta oposició: el president francès Emmanuel Macron i el seu homòleg americà Donald Trump. Això no obstant, malgrat les seves divergències sovint molt teatralitzades, l'autor considera que aquests dos polítics encarnen la mateixa visió de la política com a activitat subordinada al management.

Stephen Wertheim A World Safe for Capital. How Neoliberalism Shaped the International System

L'article ressenya el llibre de Quinn Slobodian *Globalists* (Harvard University Press, 2018) on l'autor narra la història de com un petit grup d'intel·lectuals d'Europa central va posar les bases d'institucions com la Unió Europea i l'Organització Mundial del Comerç, que avui simbolitzen el poder i la victòria de la democràcia liberal. Slobodian revela que aquests pensadors, que s'autodenominaven "neoliberals", volien anar més enllà que simplement contrarestar el feixisme i el comunisme. També aspiraven a suprimir el poder de la ciutadania, ja que la població organitzada com a ciutadans i treballadors suposava una amenaça greu per al principal objectiu dels neoliberals: una economia global integrada pels fluxos de capital. Els protagonistes d'aquest relat són els intel·lectuals que es van moure al voltant de les dues grans figures del moviment, els economistes Friedrich Hayek i Ludwig von Mises.

Milan Vaishnav The Battle for India's Soul

Per a l'autor, les eleccions a l'Índia on Narendra Modi busca ser reelegit per un segon mandat suposen una autèntica "batalla per l'ànima de l'Índia", atès que la idea mateixa de l'Índia està en joc ja que segons molts observadors aquestes eleccions determinaran si l'Índia té un futur com a república laica i pluralista fidel a la idea dels seus fundadors, és a dir que la seva unitat es veu reforçada per la seva immensa diversitat. Conclou dient que sigui quin sigui el guanyador, existeix un consens general que el projecte secularitzador de Nehru ha mort, tant per culpa dels seus partidaris com dels seus adversaris i que no està gens clar quin en serà el projecte successor. [En el moment de tancar aquesta edició de Diari de les idees, els sondeigs a peu d'urna donen Narendra Modi com a vencedor].

Federico Finchelstein La era de los populismos globales

Finchelstein emmarca el naixement del populisme al segle XIX i el considera com un

fenomen global des dels seus inicis. Defineix el populisme com un fenomen que perjudica la democràcia intentant unir en un mateix discurs la veu del poble i la del líder, però que a diferència del feixisme, no la destrueix: el veu com l'adaptació del feixisme als temps democràtics. En aquest article es descriuen les inspiracions feixistes de Perón, però també les aspiracions globals que va tenir el populisme. Com en la postguerra es va intentar impulsar al populisme, en forma de nacionalisme social, com una tercera via al comunisme i al capitalisme. Aquesta expansió populista no va arribar a quallar, però va ressorgir per exemple a Sudamèrica amb Hugo Chávez i, amb la caiguda del mur de Berlín, també a Europa. L'autor acaba conclouent que amb polítics com Trump, Le Pen o Bolsonaro el populisme actual és neofeixista en comptes de postfeixista.

Jeffrey Smith i Hilary Matfess No Democracy Is an Island

La República Democràtica del Congo té un nou president des que l'opositor Félix Tshisekedi va guanyar les eleccions al gener d'aquest any però paradoxalment va comptar amb el suport del seu predecessor, Joseph Kabila, que va estar 18 anys en el càrrec, ja que era el candidat que assegurava seguir el camí de reformes mínimes endegat per l'anterior president. L'Administració Trump va legitimar ràpidament el nou president, tot i els dubtes sobre la qualitat democràtica del procés electoral, mentre pocs dies després la mateixa administració cancel·lava una visita a Berlín i invitava Viktor Orbán a la Casa Blanca. Per als autors de l'article, això demostra el caire antidemocràtic de la política exterior de Trump, la qual no és més que un reflex de la degradació dels estàndards democràtics que s'està vivint als Estats Units.

Thierry Noisette 2049: à quoi ressembleront les guerres de demain?

L'article recull les opinions de diferents experts que el setmanari L'Obs va convidar a debatre sobre les guerres del futur. Molts han insistit que s'està produint una desoccidentalització del món des de 2012 com ho demostra el fet que les despeses militars dels països d'Àsia ja són més substancials que les d'Europa i la importància creixent dels grups armats que no pertanyen a cap estat arran de la revolució de les capacitats individuals provocada per la democratització tecnològica. Els experts també incideixen en les nombroses ruptures tecnològiques que modificaran la forma dels conflictes: els sistemes d'armes letals autònomes, els míssils ultra veloços que ultrapassen Mach 5 i per tant són impossibles d'interceptar, els microdrons petits com a insectes que poden permetre assassinats selectius, etc. Finalment, subratllen la importància de la crisi ecològica i de les xarxes socials vista la tensió existint entre la rapidesa de la degradació ecològica i la de la propagació de les tecnologies de la informació, a la vegada que posen en dubte possibilitat de que aquestes puguin respondre de manera eficaç als reptes de la crisi climàtica.

Bethany Allen-Ebrahimian i Zach Dorfman China Has Been Running Global Influence Campaigns for Years

La primera gran estratègia destinada a incrementar la influència de la Xina a l'escena mundial va ser la passejada al voltant del món de la torxa olímpica al 2008, en el transcurs de la qual els oficials xinesos es van assegurar que cap protesta no malmetés la seva imatge. Aquells Jocs Olímpics van ser el "debut global" de la Xina en l'escenari global i el seu govern va enviar agents especials de la policia entrenats en seguretat interior, antiavalots i contra-terrorisme durant tot el recorregut. La majoria de països van acceptar-ho, amb les excepcions de Japó i Austràlia, i els mitjans de comunicació occidentals no van donar-hi cap importància. Aquest fet no tenia precedents ja que mai en uns Jocs Olímpics s'havia enviat la policia del país amfitirió a acompanyar la torxa. Juntament amb la policia, també cal destacar la presència de grups d'activistes progovernamentals formats per estudiants xinesos a l'estranger que es van manifestar a petició (i també sota la coerció) del seu govern.

Steven A. Cook Turkish Democracy Can't Die, Because It Never Lived

Molts analistes han anunciat la mort de la democràcia turca després de l'anul·lació dels resultats de les eleccions municipals a Istanbul. L'autor considera que la democràcia a Turquia no pot morir perquè no ha existit mai de forma plena. És cert que des de 1946 hi ha hagut un sistema multipartidista, amb eleccions regulars i suposadament lliures, amb governs de coalició i transicions pacífiques entre les diferents administracions, però també és cert que hi van haver quatre cops d'estat entre 1960 i 1997. Des de 2002, quan el partit d'Erdogan es va fer amb el poder, Turquia ha vist com ha anat empitjorant de manera gradual el sistema democràtic del país, especialment després del cop d'estat de 2016, el referèndum constitucional de 2017 i ara amb l'anul·lació dels resultats de les eleccions municipals a Istanbul.

Edoardo Campanella i Marta Dassù The Age of Nostalgia

Milions de persones arreu del món, sobretot als països d'economies avançades, creuen que es vivia millor fa cinquanta anys que no pas ara: les oportunitats de feina abundaven, les comunitats locals estaven intactes i el ritme dels canvis tecnològics era manejable. En l'actual epidèmia de nostàlgia, el passat es relaciona amb progrés i el futur amb estancament o regressió, i sembla que el món vagi cap al futur fent marxa enrere. Lluny de ser innocu, l'èmfasi en un passat mitificat està determinant la política actual d'una manera molt perillosa ja que la nostàlgia indueix als ciutadans a buscar consol en un temps passat en què el món era més fàcil i els governs tenien (aparentment) el poder de protegir els seus ciutadans de les amenaces externes. Els líders ultranacionalistes i populistes, de Donald Trump a Recep Tayyip Erdogan passant per Vladimir Putin i els partidaris del Brexit, alimenten aquesta nostàlgia amb tota mena de pors i ressentiments. L'autor assenyala que

des de molts punts de vista el nacionalisme de la nostàlgia constitueix el malestar polític del nostre temps i que els liberals i els demòcrates no haurien de deixar l'exclusivitat de l'emoció als populistes de dretes.

Catalunya, Espanya i Europa

Alfred Bosch i Meritxell Serret Europa iY ahora qué?

En aquesta tribuna signada amb motiu de la commemoració del dia d'Europa, el conseller d'Acció Exterior i la delegada del Govern a Brussel·les subratllen que el govern català defensa construir una república catalana de manera pacífica i democràtica, plenament integrada a Europa, i assumeix com a propis els valors europeus. Per això insisteixen que els catalans han de participar massivament en les eleccions del 26 de maig per traslladar un missatge clar: que els ciutadans de Catalunya volen acabar amb les dinàmiques que han permès l'auge dels populismes d'extrema dreta i reforçar els valors fundacionals de la Unió Europea per avançar cap a l'Europa de les persones i dels pobles.

Josep Maria Vallès ¿De la confrontación a la conversación?

És innegable la gran responsabilitat que té el lideratge polític per impulsar una reorientació de fons en la qual la dinàmica d'exclusió i de confrontació sigui substituïda per una dinàmica d'inclusió i d'integració. Per a l'autor, aquesta nova dinàmica s'ha de basar en la capacitat per a establir un diàleg multilateral, i això requereix d'una cultura política avesada a la integració en el debat públic de l'àmplia diversitat de posicions polítiques i socials, incloses les minoritàries. Ara bé, aquest trànsit de l'arena de la confrontació a l'àgora del diàleg no és responsabilitat exclusiva dels governs ni dels actors institucionals. També ho és dels mitjans de comunicació i de la ciutadania, en tant que els primers sovint tendeixen a situar la política en l'arena de la competició esportiva on només es distingeix entre guanyadors i perdedors. I també importa que la ciutadania estigui disposada a no deixar-se arrossegar pels enganyosos "m'agrada" i "no m'agrada" que sovintegen a les xarxes socials. Només l'acció combinada de tots els actors permetrà convertir el combat sectari i exclouent en la necessària conversa democràtica.

Robert M. Fishman Preguntas para superar desencuentros

Arran de les eleccions del 28-A l'autor plantejar-se dues qüestions. La primera parteix de la meitat d'independentistes que se senten parcialment espanyols, trencant la hipòtesis de l'adoctrinament i donant arguments al sentiment que el sistema polític espanyol no va gestionar bé el diàleg amb el catalanisme moderat, especialment amb la sentència de l'Estatut de 2006. La segona de les qüestions fa referència a la proposta d'una barrera electoral del 3% a les eleccions al Congrés de Diputats, que limités la representació de les forces nacionalistes, especialment les del País Basc. Fishman afirma que aquesta és una proposta destinada a deslegitimar políticament les identitats nacionals no espanyoles. És

una mesura que eliminaria aquestes identitats del tauler polític però de cap manera les eliminaria de la realitat, és a dir, trencaria qualsevol tipus de convivència pacífica entre els espanyols, tinguin o no identitats nacionals diferents, quan el que cal es concòrdia territorial i confiança per parlar d'aquests temes amb la legitimitat política de tots intacta.

Guillermo Altares El verdadero poder de la ultraderecha

L'entrada de partits d'ultradreta als parlaments s'ha convertit ja en una rutina pertot Europa. L'autor analitza la seva influència en les agendes polítiques i considera que l'autèntic poder dels populistes rau no tant en les seves propostes o en el seu poder real sinó en la seva capacitat de bloquejar les propostes dels altres partits, i això no només en el seu tema predilecte que és el de la immigració sinó també en temes relacionats amb el canvi climàtic o els drets humans. Així, l'extrema dreta influeix en la vida política des de tres nivells diferents. En primer lloc, marca l'agenda política i posa damunt la taula temes que no eren tractats pels partits tradicionals. Segon, l'ultradreta ha revolucionat els models tradicionals de coalicions governamentals imposant-se a les dretes conservadores, com a passat a Àustria o a Itàlia. Finalment, i aquest és l'aspecte més important, aquests moviments i partits influeixen indirectament en les posicions i les polítiques dels partits dominants, aconseguint d'aquesta manera que el seu propi relat estigui al centre del debat públic.

Timothy Snyder Europe's dangerous creation myth

Els europeus estan pagant un preu molt alt per creure en un mite fundador que no correspon als fets històrics. En efecte, tant els partidaris com els detractors de la UE coincideixen en donar per bo el relat segons el qual els estats-nació europeus van aprendre de la Segona Guerra Mundial que la guerra és dolenta i que, per tant, s'havien d'unir per superar-ne les seqüeles per mitjà de la cooperació pacífica. Ara bé, per a l'autor, els estats europeus moderns es van concebre com a nuclis d'un imperi que ha ara sobreviu a recer d'un projecte d'integració. Segons la seva lectura no són els estats-nació els que van iniciar el procés d'integració europea sinó els imperis esgotats pels seus esforços colonials. Afirmar que no és casualitat que Alemanya assumís el lideratge del procés ja que la seva derrota en el que l'autor qualifica de guerra colonial a Ucraïna durant la Segona Guerra Mundial va significar el començament del final del colonialisme europeu. Com que mantenir els seus imperis resultava massa costós, els estats-nació van trobar una alternativa en els mercats i en la identitat europea, i la UE va constituir una pista d'aterratge suau per amortir la seva caiguda. Conclou dient que la funció històrica de la UE és reunir els fragments dels imperis europeus fallits i que oblidar aquesta veritat històrica bàsica, com ho han fet els europeus en general -i els britànics en particular-, suposa posar en perill una forma de vida que donen massa sovint per descomptat.

Katrin Bennhold What Is Europe? Freedom, Slavery, Austerity or Nothing at All

Amb motiu de les eleccions al Parlament Europeu del proper diumenge 26 de maig, el New York Times dedica un ampli reportatge mirant d'esbrinar i explicar què significa europa per als europeus, quines són les diferents visions que en té la ciutadania, a voltes complementàries i a voltes antagòniques. La principal conclusió de l'article és que el futur d'Europa no es pot donar per descomptat, però tampoc no es pot apostar per la seva desaparició. En darrer terme, la qüestió a la qual ha de fer front Europa és la mateixa de sempre: quins valors volem per a Europa? Els ciutadans tenen la paraula i la responsabilitat.

Elif Shafak From Spain to Turkey, the rise of the far-right is a clash of cultures, not civilisations

Si algú dubta de la naturalesa dels canvis polítics que s'estan produint arreu del món, l'autora proposa mirar els enfrontaments que estan tenint lloc al si de la nostra cultura, des dels humoristes a França que ataquen les minories en els seus espectacles fins als alcaldes italians que prohibeixen difondre les cançons de John Lennon per ser massa internacionalistes o d'esquerres, des de la prohibició de la carn halal a Bèlgica fins al Partit de la Llibertat a Àustria, que suggereix que tots els jueus haurien de registrar-se si volen menjar carn kosher. Així, doncs, contràriament al que afirmava Samuel Huntington, el món no està vivint una guerra de civilitzacions sinó una situació molt més complicada: vivim en una època amb milers d'enfrontaments culturals que estan tenint lloc al si dels països i no entre ells, que separen les nostres societats i que polaritzen la política fins al punt que aquesta se'n veurà alterada per sempre.

Kostas Botopoulos The Juncker commission: lessons from an almost-lost mandate

Molts analistes contempen les properes eleccions europees com les de l'última oportunitat" ja que el Brexit i l'auge del populisme, combinats amb una pèrdua generalitzada de decisió i d'orientació polítiques, generen una sensació d'urgència. No obstant això, l'autor assenyala que ja les eleccions del 2014, celebrades enmig de la crisi financera i al començament de la crisi dels refugiats, també es van considerar com una última oportunitat. Afirma que la Comissió Europea sortint tot i tenir alguns èxits s'ha caracteritzat sobretot per les seves deficiències i que del seu balanç en podem extreure tres lliçons: primer, que la voluntat política no és suficient per provocar un canvi polític; segon, que la moralitat és important per fer una política basada en uns principis sòlids; i tercer, que per combatre el populisme, les paraules no són suficients, fins i tot si són necessàries, i l'acció és insuficient si no s'obtenen resultats tangibles i èxits compartits.

Timothy Garton-Ash, Why we must not let Europe break apart

En un moment on el projecte europeu ha d'encarar grans reptes per al seu futur, l'autor considera que paga la pena defensar-lo i que per tenir èxit les receptes graduals són les més realistes. Afirma que al si dels partits i moviments europeistes existeixen moltes variants que ofereixen diferents programes, solucions i alternatives on poder triar de cara de les eleccions europees, i que totes elles reconeixen que és necessària una reforma profunda de les institucions comunitàries. Aquesta vegada, està clar que aquestes eleccions al Parlament Europeu són realment una consulta sobre el futur d'Europa i que és fonamental que des de tots els racons del continent es defensi la nostra casa comuna.

Marco Bersani Non sarà un pranzo di gala. Come costruire l'altra Europa

Amb vistes a les properes eleccions al Parlament Europeu que seran determinants per al futur de la UE, l'autor considera que des d'una perspectiva progressista no podrà haver-hi cap canvi social sense modificar radicalment les bases de tot l'entramat financer i econòmic de la Unió, i sense un nou horitzó politicocultural capaç de mobilitzar els ciutadans. Al seu parer, aquestes són les precondicions del conflicte d'interessos entre poder i ciutadania que s'emmarca en un context global de crisi democràtica d'acord amb els paràmetres gramscians: "La crisi consisteix precisament en el fet que el vell mor i el nou no pot néixer: en aquest interregne es donen els fenòmens morboses més variats."

Daniel Innerarity Europa seguía la 'teoría de la bicicleta', pedaleando sin preguntarse la dirección

Per a l'autor, la UE és un enginy polític postsoberanista inèdit en la història i en aquest sentit s'enfronta a un doble desafiament: el primer exigeix organitzar les institucions i mecanismes de decisió de manera que estiguin a l'alçada dels nostres criteris d'estàndards democràtics; el segon implica revisar aquests criteris perquè no siguin incompatibles amb la complexa realitat de la UE. Pel que fa al futur, considera que sense la UE el món no disposaria d'un laboratori en el qual assajar una convergència, inèdita en la història recent, entre els àmbits social, polític, econòmic i ecològic. Acaba conclouent que el món no es pot permetre el luxe que Europa desisteixi de l'intent.

Franklin Foer Viktor Orbán's War on Intellect

L'article ressenya com el primer ministre hongarès ha estat minant sistemàticament el sistema educatiu del seu país des de la seva arribada al poder. Hongria comptava amb algunes de les millors universitats de l'Europa post comunista però el govern d'Orbán les ha anat sotmetent de manera sistemàtica mitjançant el ferri control que hi exerceixen els seus funcionaris. Per exemple, el finançament de la recerca és ara totalment controlat per

un dels seus lleials col·laboradors i un setmanari proper al règim va publicar una "llista d'enemics" que incloïa els noms de desenes d'universitaris, titllant-los de mercenaris que suposadament treballaven en nom d'una conspiració estrangera. En aquest sentit, interpel·la que gairebé un milió d'hongaresos hagin emigrat durant la darrera dècada, la qual cosa representa un nombre impressionant si tenim en compte que la població total d'Hongria és inferior als 10 milions. També és significatiu que tots els intel·lectuals de Budapest puguin citar uns quants noms de companys que s'han vist obligats a abandonar el país com a conseqüència de la política d'ofec cultural duta a terme per Orbán.

Saskia Sassen Europa es una historia de brutalidades

En aquesta entrevista, la sociòloga Saskia Sassen repassa els temes de més actualitat a Europa i respecte de les eleccions del 26-M, comenta que aquestes representen sempre un aspecte una mica peculiar, perquè no són més que el fragment d'una situació complexa. Cal entendre i saber qui són els actors que busquen implementar canvis, que poden ser bons o dolents. I se sap que petites organitzacions o partits poden, de sobte, guanyar un poder que va més enllà del que ells mateixos esperaven. Pel que a la UE com a conjunt d'institucions, en destaca el seu caràcter únic i singular, atès que no hi ha cap altra organització interestatal que aconsegueixi unir el que en tants aspectes uneix els països europeus. Amb vistes al futur, comenta que si per alguns una major integració representa una oportunitat, per a altres en canvi, cal una major simplificació i un retorn parcial als estats-nació. Sassen hi veu una mena de divisió molt marcada, que existeix des de sempre però que es torna més forta i visible quan comença la decadència del model de democràcia liberal.

Branko Milanović Where are the limits of Europe?

Segons l'autor, els límits d'Europa són definits per la desigualtat que les ampliacions successives de la UE han reforçat, ja que gairebé ningú no va considerar la desigualtat com un factor limitador en el creixement de la UE. No obstant això, hi ha almenys tres raons per les quals la desigualtat pot ser un factor que limiti el desenvolupament futur de la Unió. Primer, una unió amb entre estats membres que tenen uns nivells d'ingressos molt diferents requereix grans transferències de diners i d'inversions dels països més rics cap als més pobres. En segon lloc, una unió molt desigual és, per definició, composta per estats les dotacions de capital i treball dels quals són molt diferents. Per tant, la política econòmica òptima per a un país pobre no pot ser la mateixa que per a un país ric. En tercer lloc, i potser el més important actualment, si aquesta unió implica llibertat de moviments i els fluxos laborals sistemàtics que se'n deriven -amb persones que marxen dels països més pobres cap als més rics- això pot ser políticament desestabilitzador si els membres més rics no estan disposats a acceptar els immigrants.

Alina Bârgăoanu i Clara Volintiru How the EU can prevent and east-west divide between its members

La divisió est-oest al si de la Unió Europea finalment ha atret l'atenció dels responsables polítics i dels experts dels dos costats de l'Atlàntic ara que els onze estats membres de la UE de l'Europa central i oriental es troben en una cruïlla crítica. Per a l'autora, qualsevol projecte de reforma de la UE ha de ser el més inclusiu possible cap als estats d'Europa central i oriental, on els partits nacionalistes i populistes estan guanyant molt terreny. Per tal d'avançar en el camí d'una major integració, proposa invertir en esforços per superar la fractura existent en matèria de desenvolupament i els sentiments de desigualtat i injustícia. També subratlla que per la seva banda, els estats membres d'Europa central i oriental han de buscar una associació més gran en termes d'energia, transport i infraestructures digitals.

Maïa de la Baume i Lili Bayer The 14 women who could take over the EU

En unes recents declaracions Viktor Orbán ha comentat que la paritat de gènere en els principals càrrecs de la UE és molt difícil d'aconseguir. Actualment, només hi ha una dona entre els alts càrrecs de la UE: Federica Mogherini, l'alta representant d'affers exteriors. I la majoria dels noms que circulen per a ser els propers presidents de la Comissió, del Consell, del Parlament i del Banc Central Europeu són homes. Tot i que campanyes com #MeToo, iniciatives com el Brussels Binder o manifestacions dels ciutadans contra els governs autoritaris han contribuït a conscienciar l'opinió pública, les institucions de la UE i els partits polítics encara no han estat capaços d'adaptar-se per crear espais per a nous representants més diversos. L'autora proposa una llista de 14 possibles candidates als càrrecs de la UE d'acord amb les seves responsabilitats actuals: Angela Merkel, Dalia Grybauskaitė, Margrethe Vestager, Kristalina Georgieva, Christine Lagarde, Nathalie Loiseau, Mairead McGuinness, Helle Thorning-Schmidt, Katarina Barley, Věra Jourová, Beata Szydło, Nadia Calviño, Maria Manuel Leitão Marques, i Enikő Győri.

John Henley Why the EU is witnessing the birth of real European politics

Malgrat els seus seixanta anys de vida, encara no existeixen veritables partits transfronterers a la Unió Europea i això suposa un problema a totes les conocatòries electorals i és que, de fet, són molt poc europees. Els ciutadans de la UE que acudeixin a les urnes aquest proper cap de setmana votaran d'acord amb les lleis electorals nacionals, per a candidats que representen partits nacionals que estan fent campanya sobre qüestions internes. Però els temps poc a poc estan canviant. Paradoxalment, els moviments transnacionals més recents han sorgit des de l'extrema dreta gràcies a la construcció d'un discurs comú molt centrat en la immigració. Però ara els progressistes també ho estan intentant. Arran del referèndum sobre el Brexit s'ha constituït un grup proeuropeu

anomenat Volt que confia convertir-se en el primer autèntic partit transnacional en obtenir escons al Parlament. Sembla ser, doncs, que estem assistint finalment al naixement d'un espai polític europeu. És un procés encara lent i insegur, i ningú no sap ara per ara quina forma acabarà prenent, però està clar que ja s'ha posat en marxa i que ha vingut per romandre.

Democràcia, diversitat i cultura

Josep Ramoneda La seguretat com a arma política

L'autor considera que la seguretat és un tema útil per tapar les causes profundes del malestar social i alhora serveix per assenyalar bocs expiatoris que carreguin amb les nostres desgràcies. Ara bé, sota l'epígraf de seguretat hi caben coses molt diverses: de la petita delinqüència a la brutícia o la il·luminació dels carrers, de les situacions de marginació i pobresa a les formes d'ocupació mafiosa organitzada, del soroll i les picabaralles de zones d'especial concentració turística als joves marginals, de la criminalització de la immigració als traficants urbans, i moltes coses més. Un soroll de fons que no és innocent perquè redueix problemes complexos a una forma simple que sempre desperta aplaudiments i afavoreix les propostes demagògiques. En canvi, la seguretat s'ha d'entendre globalment, i això comença per la feina, per l'habitatge, per l'ensenyament, per l'atenció, pel transport, per la lluita contra la precarietat i la marginació. Però Ramoneda conclou que malauradament és inútil demanar que s'afronti el debat de la seguretat amb rigor i sense demagògia.

Peter Sloterdijk La vida actual no invita a pensar

A la pregunta de si hem perdut capacitat per pensar, el filòsof Peter Sloterdijk respon que no hem perdut capacitat com a tal sinó que no es donen les circumstàncies vitals que ens permeten retirar-nos i prendre la distància suficient per poder pensar. Aquest acte és el que permet convertir-nos en observadors, i sense una certa distància, sense una certa desimplicació l'actitud teòrica és impossible. La vida actual no convida a pensar. Afirmar que la filosofia moderna ha abandonat més o menys la metàfora de la profunditat. Preferim dir que tot està en la superfície, i si hi ha profunditat l'hem de fer pujar a la superfície. També sosté que ha tornat l'arena romana i un nou teatre de la crueltat, una nova arena general i virtual de la societat mediàtica de l'entreteniment. En darrer terme, una meta-arena totalitària que va molt més enllà de la societat de l'espectacle definida per Guy Debord i que serveix per dirigir el ressentiment de les masses.

Maggie Hennefeld Are clownish outsiders the future of democracy?

L'aparició de bufons en política ja no marca la divisió entre la sàtira i la notícia: ara significa el punt de partida per a la democràcia participativa. Amb la injecció massiva de

diners procedents de les empreses a les eleccions nacionals i l'augment de la desigualtat entre classes a tot el món, els votants aparentment confien més en els outsiders procedents del món l'espectacle que en els polítics professionals. Però, què passarà si els pallassos i els bufons no només són reis durant el període de Carnaval sinó al llarg dels 365 dies de l'any? Pot la democràcia sobreviure a la primacia d'impulsos primaris? L'autora considera que ningú no té la resposta a aquestes preguntes però no sembla que aquest nou zeitgeist carnavalesc hagi de desaparèixer a curt i mitjà termini.

Robert Owen Paxton ¿Qué es el fascismo?

El polític nord-americà afirma que no podem entendre bé el feixisme sense traçar fronteres clares que el diferenciïn de formes polítiques aparentment similars. Així per exemple, el feixisme es confon amb la dictadura militar perquè els seus dirigents van militaritzar les societats i van situar les guerres de conquesta en el centre dels seus objectius polítics. La frontera que separa el feixisme de l'autoritarisme és més subtil, però és una de les més importants per a la comprensió del fenomen. Tot i que els règims autoritaris trepitgen sovint les llibertats ciutadanes i són capaços d'una brutalitat criminal, no comparteixen l'ansia del feixisme de reduir al no-res l'esfera privada. Accepten espais mal definits però reals d'àmbit privat mitjançant "òrgans d'intermediació" tradicionals com ara notables locals, càrtels econòmics i associacions, cossos d'oficials, famílies i Esglésies. Acaba definint el feixisme com una forma de conducta política caracteritzada per una preocupació obsessiva per la decadència de la comunitat, la seva humiliació o victimització i per cultes compensadors d'unitat, energia i puresa, en la qual un partit amb una base de militants nacionalistes compromesos, que col·laboren de manera incòmoda però eficaç amb les elits tradicionals, abandona les llibertats democràtiques i persegueix amb violència redemptora i sense limitacions ètiques o legals els objectius de neteja interna i d'expansió exterior.

Sally Nyakanyanga Where are women's voices in Africa's infrastructure projects?

Prenent com a exemple el cas de Zimbabwe, l'autora analitza la situació i el paper de les dones en els projectes de desenvolupament d'infraestructures que s'estan duent a terme a l'Àfrica. Destaca que les dones han de lluitar per competir amb empreses consolidades i de gran dimensions, que tenen un accés més fàcil als mercats i una millor infraestructura. Els projectes com els que es descriuen a l'article són fonamentals perquè les dones que són en molts casos les líders i la columna vertebral de les comunitats arreu del continent, no siguin marginades quan es tracta de decidir quines infraestructures es fan i on.

Carol Johnson Is the crisis of social democracy a crisis of equality?

Existeix un consens general sobre la crisi de la socialdemocràcia europea. Fins i tot quan

els partits socialdemòcrates han aconseguit algun èxit electoral, com a Suècia i Finlàndia, la reducció substancial del seu percentatge de vot sovint els ha impedit poder formar un govern sense haver de recórrer a altres partits. Nombrosos factors han contribuït a aquesta crisi, incloent-hi alguns que són específics a cada país. No obstant això, l'autora considera que la crisi de la socialdemocràcia és també una crisi de la igualtat. És dins d'aquest context que els partits socialdemòcrates europeus han de lluitar per arribar a un acord sobre la agenda del problema de la igualtat, al qual els seus adversaris polítics ja estan oferint algunes respostes.

Boaventura de Sousa Santos La ola conservadora y reaccionaria global: incesantes fábricas del odio, del miedo y la mentira

L'autor afirma que existeix una guerra no declarada contra la gran majoria de la població mundial, les classes populars arraconades i les classes mitjanes empobrides. Aquesta guerra exigeix un vastíssim complex ideològic i mental propagat per tot el món. Al seu parer, l'onada conservadora i reaccionària que assola el món és totalment oposada a la filosofia que va presidir l'elaboració de la Declaració Universal i constitueix una seriosa amenaça per a la democràcia. Aquesta onada conservadora es basa en l'exigència d'una doble disciplina autoritària i radical que no es pot imposar per processos democràtics dignes d'aquest nom. Es tracta d'una banda de la disciplina econòmica i de la disciplina ideològica de l'altra. La disciplina econòmica consisteix en la imposició d'un capitalisme autoregulat, mogut exclusivament per la seva lògica d'incessant acumulació i concentració de la riquesa, lliure de restriccions polítiques o ètiques. Pel que fa a la disciplina ideològica, les incessants fàbriques de l'odi, de la por i la mentida intenten orientar la revolució tecnològica cap a la major concentració possible de poder econòmic, social, polític i cultural.

Richard Orange i Pamela Duncan And the least feminist nation in the world is... Denmark?

Dinamarca és un dels millors llocs del món per ser dona, un país on la diferència salarial entre homes i dones és menor, on ambdós sexes gaudeixen dels mateixos drets laborals, on la cobertura d'atenció infantil és universal i on viuen algunes de les dones jubilades més felices del planeta. Per això sobta que en una enquesta recent sobre actituds cap al gènere, la igualtat de drets i el moviment #MeToo, Dinamarca sigui un dels països menys feministes del món desenvolupat. L'enquesta, realitzada pel projecte YouGov-Cambridge Globalism, es va fer a més de 25.000 persones de 23 països importants i revela que només un de cada sis danesos es considera feminista, una tercera part diu que xiular una dona pel carrer és acceptable i dos de cada cinc tenen una visió negativa del moviment #MeToo.

Lina Gálvez Muñoz El siglo de las mujeres

S'ha dit que el segle XX ha estat el segle de les dones, i en les seves últimes dècades,

especialment després de la Conferència internacional de Beijing de 1995, els temes d'igualtat de gènere s'han incorporat a l'agenda pública. L'autora analitza el període que s'inicia el 1989 amb la caiguda del Mur de Berlín, que va suposar la segona fita de la revolució neoliberal, i que està comportant canvis molt profunds encara que no exempts de contradiccions. Per exemple, mentre hem assistit a la incorporació massiva de les dones al món del treball, permetent així a milions d'elles pensar en projectes vitals diferents del matrimoni, aquesta incorporació s'ha fet de manera segregada, sense garantir l'autonomia que donava a l'ocupació l'ordre anterior i en un context d'increment de la desigualtat econòmica, la precarització generalitzada de les condicions de vida i de treball, la creixent privatització del sector públic, l'economització de cada vegada més esferes de la vida i l'aparició d'un nou subjecte neoliberal que està suposant el triomf de l'homo economicus com a capital humà que si alguna cosa no és, és dona. L'autora considera que mentre l'explotació i rendibilització de les nombroses funcions socioeconòmiques de les dones segueixin sent bàsiques per al sosteniment material i simbòlic del capitalisme neoliberal, és molt difícil que puguem caminar cap a societats plenament igualitàries.

Nancy Sylvester Contemplative power

De cara a afrontar el repte de la lluita contra el canvi climàtic, l'autora proposa una aproximació radicalment diferent en tant que no podem resoldre els problemes d'avui utilitzant el mateix nivell de consciència que els ha creat. Durant aquests últims anys, les crisis a les que ha de fer front el planeta s'han intensificat, a la vegada que les estructures econòmiques i polítiques que des del final de la Segona Guerra Mundial havien servit per resoldre-les són cada vegada més ineficaces i obsoletes. Considera que just quan és urgent que siguem creatius i imaginem noves polítiques i estructures, ens tanquem en una creixent polarització alimentada per la política partidista. En un moment en què el nostre pensament ha de ser a llarg termini i interconnectat, actuem en la immediatesa dels cicles electorals i dels canals de notícies de 24h. El que realment necessitem és un nou tipus de consciència que pugui abastar una major complexitat, que analitzi i actuï des de la nostra capacitat d'interconnexió i entengui que la veritat és compartida entre les nombroses i diferents visions del món que existeixen. Una consciència que sigui capaç de crear sinergies i generar noves opcions per a un futur compartit.

Antonio Rivero Taravillo ¿Dónde están los intelectuales?

L'autor analitza la pèrdua d'influència dels intel·lectuals a la societat actual, on malgrat una aurèola històrica de prestigi, el seu pes es va reduint cada vegada més. Dins d'aquest procés atribueix un paper important a les xarxes socials i a les noves tecnologies que propicien el narcisisme. Davant les pantalles tots volem ser protagonistes, i aquestes, en la seva transparència que sembla infinita, distorsionen la realitat: no són finestres al món, sinó miralls de coqueteria amb un mateix. Hi ha més entreteniment i oci que cultura i reflexió; més ocurrència que curiositat; i, per descomptat, més mercat que veritable independència. Contra l'intel·lectual juga el fet decisiu que la seva possible audiència no para de minvar: mai no han anat tantes persones a la universitat i mai s'han fet tantes faltes

d'ortografia, els professors estan sepultats per la paperassa i les programacions tiràniques, els plans d'estudi generals s'han desmantellat a favor dels aspectes tècnics i utilitaris, oblidant que el que ens distingeix com a espècie no és tant la utilització d'eines com l'humor i l'agudesia.

Mona Eltahawy Quiero complicar la visión que Occidente tiene de las musulmanas

L'autora, musulmana, feminista i una de les veus més influents en favor dels drets de les musulmanes, critica per igual els progressistes d'esquerres, els radicals de dretes i els integristes musulmans. A tots els fa còmplices, d'una o altra manera, de l'opressió. També diu que és important que les feministes occidentals no parlin en nom de les dones d'altres parts del món, sinó que més aviat haurien de donar més ressò a les seves veus. Aquí és on aquestes han de fer un esforç més gran. Necessiten mostrar-les, demanar que les escoltin. I fer-ho elles mateixes, és clar. Molta gent d'esquerres continua tenint aquesta noció que han de venir a "rescatar-les", però l'autora afirma que no vol que ningú les rescati, vol que es rescatin elles mateixes. Conclou assenyalant que existeix una història penosa d'instrumentalització del feminisme i dels drets de les dones com una via per penetrar en els països d'Orient Mitjà i del nord d'Àfrica, i que per això hi ha molta gent en aquestes parts del món preocupada per la influència del feminisme blanc.

Economia, benestar i igualtat

Fran Darlington-Pollock Austerity is hurting women's health

Arran de diferents treballs de recerca duts a terme a la Gran Bretanya l'autora revela l'impacte que han tingut les polítiques d'austeritat d'aquests darrers deu anys sobre la situació econòmica i sanitària de les dones. L'impacte de l'austeritat en la salut en funció del gènere es manifesta a través d'un increment de l'exposició als determinants socials de la salut/malaltia, la qual cosa contribueix a un procés de desapoderament de les dones. Està ben documentat que l'apoderament de les dones s'associa amb una millora de la salut, tant per a les dones com per als seus fills. Per exemple, aquest procés de desapoderament de les dones pot ajudar a explicar per què són les dones de les zones més pobres d'Anglaterra les que més pateixen una disminució de la seva esperança de vida. L'autora considera que ara caldrà veure com el Regne Unit i la UE fan front a l'impacte afegit que, d'una o altra manera, suposarà el Brexit i fer per manera que les dones no siguin mantingudes al marge de les polítiques socials i econòmiques.

Adam Tooze El sinsentido de la brecha de producción en la UE

La idea bàsica subjacent al concepte de "bretxes de producció" és bastant clara: les polítiques monetàries i fiscals s'han d'avaluar en comparació amb alguna cosa. No n'hi ha prou amb dir que una política fiscal és expansiva o una política monetària és estricta. El

que necessitem saber és l'estat de l'economia sobre la qual actua una determinada política. En resposta a una recessió seria adequat aplicar una injecció fiscal. I a l'inrevés, en resposta a una època de bonança econòmica, s'esperaria un enduriment de les polítiques fiscals, sobretot perquè una època de bonança tendirà a millorar la situació fiscal en generar ingressos tributaris addicionals. Però, de nou, cal preguntar-se fins a quin punt. L'autor considera que és inconcebible generar dades que suggereixin que, a hores d'ara, la política fiscal adequada per a Itàlia i Alemanya hauria de ser bastant similar. Això comportaria normalitzar un política econòmica desastrosa. Per exemple, el gran deute d'Itàlia vol dir que aplicar-hi una política més expansiva és molt arriscat. Però aquest tema s'ha d'abordar a nivell europeu. Sense reconèixer i explicar amb exactitud el fracàs de les polítiques econòmiques dutes a terme a Europa des de 2008, no podrem avançar en termes polítics o normatius.

Karin Pettersson The trilemma of Big Tech

Partint del fet que ara Facebook és més poderós que la majoria dels estats nacionals i que es seus productes proporcionen infraestructures per a funcions democràtiques bàsiques, com ara la llibertat d'expressió, la divulgació de notícies i l'accés a la informació, l'autora considera que es nostres societats són modelades, en major i menor grau, per la manera que una petita elit d'empresaris de Silicon Valley té d'entendre els negocis. I al seu parer, els són francament catastròfics. Afirma que podem tenir un mercat dominat per les grans indústries tecnològiques, models de desenvolupament empresarial negoci i democràcia, però no tots tres alhora. Per veure com cal combinar els elements d'aquesta trilogia de cara a un futur sostenible, considera que cal tenir en compte l'advertència de la filòsofa Hannah Arendt: "El que fa possible que una dictadura totalitària o qualsevol altra dictadura pugui imposar-se és que les persones no estiguin informades; com podeu tenir una opinió si no esteu informats?".

Saskia Sassen Así ha transformado el capitalismo el perfil de las ciudades

El capitalisme ha modelat el perfil de les metròpolis. Quines són les raons d'aquest fet històric? L'autora analitza els esdeveniments des del final de la Segona Guerra Mundial i es planteja un interrogant fonamental que planteja el futur de les ciutats: és possible frenar i canviar una deriva que dificulta l'anàlisi de les necessitats actuals dels seus habitants? En el transcurs de les últimes dècades s'ha desenvolupat un tipus particular de capitalisme avançat. D'una banda, a les ciutats globals ha sorgit un paisatge humà i econòmic marcat per una creixent complexitat organitzativa i tecnològica. De l'altra, hi ha una sèrie de condicions -sovint codificades amb el terme aparentment neutral de població sobrant en augment- caracteritzades per territoris cada vegada més amplis, devastats per la pobresa i la malaltia. Són el resultat d'una combinació de conflictes armats, de governs disfuncionals enfonsats en la corrupció i d'un règim de deute internacional paralitzador. Inevitablement, tot això ha generat una incapacitat extrema per abordar les necessitats de la majoria de la gent que viu a les nostres ciutats. I posar-hi remei és una de les batalles que s'ha de lliurar

en gairebé totes les principals ciutats.

Carys Roberts When the next crisis hits, progressives must be ready to seize the agenda

Des del crac de Wall Street al 1929 fins a la crisi financera global de 1998, la història ens demostra que les respostes polítiques a les crisis no només configuren l'estabilitat i el nivell de creixement, sinó també els nivells de desigualtat en la societat, qui té el poder econòmic i la percepció de la gent sobre el seu futur. Les conseqüències de la progressiva incapacitat per establir una resposta alternativa i coherent a la crisi han estat paleses amb el vot del referèndum del Brexit i les seves repercussions. La ironia és que el Brexit ha provocat que els polítics s'ho mirin d'una manera introspectiva, quan el que es necessita és una visió econòmica de futur en un context global. I aquesta ha de ser una economia en que la prosperitat i la justícia vagin unides.

Sostenibilitat i canvi climàtic

Aude Massiot Biodiversité: la terre paye en espèces

Un milió d'espècies vives podrien desaparèixer durant les properes dècades degut a la influència de les activitats humanes i ara que estem al llindar de la sisena extinció massiva, els científics de tot el món alerten del perill de les polítiques actuals i subratllen que l'única manera de limitar els danys és canviar radicalment el model econòmic. El sistema actual de consum excessiu no és compatible amb la protecció de la natura, de la qual depèn la humanitat. Les principals causes de la catàstrofe a la qual estem abocats si no es produeix aquest canvi són els canvis en l'ús de la terra i del mar (és a dir, la urbanització, la desforestació, la transformació de sols en terres agrícoles), l'explotació d'organismes vius, el canvi climàtic, la contaminació i les invasions d'espècies exòtiques (afavorides pel canvi climàtic).

Isabella Kaminski How could citizens' assemblies be used to tackle climate change?

L'article planteja la utilitat de les assemblees de ciutadans com a eina per sensibilitzar el gran públic en la lluita contra el canvi climàtic i per posar pressió sobre els polítics per tal que compleixin amb els seus compromisos i enduguin noves accions més eficients. Les assemblees de ciutadans són una manera de conèixer quines són les opinions dels ciutadans sobre un tema determinat i proposar solucions concretes. Pel que fa al canvi climàtic, les assemblees de ciutadans no han d'excloure els punts de vista dels activistes ni els dels conservacionistes o de les persones que contesten aspectes parcials de la política climàtica, però han d'ajudar sobretot a filtrar i combatre els arguments dels negacionistes.

Dave Levitan The Green New Deal Costs Less Than Doing Nothing

L'article confronta els arguments que els Republicans utilitzen per oposar-se al Green New Deal que els Demòcrates proposen posar en marxa per mirar de contrarestar el canvi climàtic, rebatent el principal argument que incideix en el cost del projecte. Si com diuen els Republicans més val no fer res i dedicar aquests diners a una altra cosa, això significaria que els Estats Units es veurien doblement castigats per la seva inacció, en tant que el país perdria milers de milions de dòlars en oportunitats de creixement perdudes i una quantitat encara molt superior per culpa de la catàstrofe ecològica i climàtica. Per consegüent, aprovar un Green New Deal pot semblar molt car però a la pràctica suposa una inversió molt sòlida que generà la millor rendibilitat imaginable: un planeta habitable.

Johannes Herman Alerter sur la crise d'extinction, c'est par définition s'inquiéter pour l'homme

En el debat sobre el perill d'extinció massiva de les espècies, l'autor subratlla que és molt important ser conscients que no s'està parlant només del milió d'espècies en perill sinó de totes les espècies en general. En efecte, no només els ecosistemes són atacats per totes bandes pel frenesí productivista i el consumisme humà que excedeix les seves capacitats de resiliència, sinó que el col·lapse d'una espècie o d'un ecosistema local fa caure tota la resta de la cadena. Fins ara el control de l'energia i la tècnica, ens havien fet pensar que podíem substituir els sistemes vius per les nostres màquines i obtenir millors resultats. Ara hem descobert que això no és cert, que aquests sistemes són massa complexos. En aquest sentit, la gran novetat del discurs científic és que ja no podem esperar conciliar la conservació de la nostra economia productiva en la seva forma actual amb la salvaguarda dels ecosistemes. Això ja no és possible. Els principis d'aquesta economia fan que no pugui limitar-se a si mateixa. Ja ho hem provat tot en aquest camp i no ha funcionat.

Per Espen Stoknes Eco-anxiété face au changement climatique

Especialista en temes de canvi climàtic i de psicologia, l'autor alerta del perill que pot comportar l'ansietat davant el canvi climàtic i que ell defineix com a eco-ansietat, un fenomen provocat per la proliferació d'articles i d'informes sovint amb titulars catastrofistes sobre el canvi climàtic. Considera que l'ús sistemàtic de la catàstrofe pot girar-se en contra dels seus autors, ja que el públic es va acostumant als horrors que escolta rere dia i acabant creant unes barreres psicològiques per evitar mirar la realitat a la cara. En canvi, propugna utilitzar altres eines susceptibles de provocar una resposta més positiva i efectiva. Existeix un concepte en psicologia anomenat "ràtio de positivitat" o "relació de quatre", que en aquesta cas consistiria en dividir el tractament del canvi climàtic en quatre parts: una primera dedicada als desastres i previsions negatives; una segona, centrada en maneres més constructives de fer front a aquesta crisi; una tercera que expliqui com la contenció del canvi climàtic podria ser beneficiosa per a la nostra salut;

i finalment, una explicació de les estratègies positives per protegir-nos dels riscos derivats del canvi climàtic.

Innovació, ciència i tecnologia

Paul Scharre Killer Apps. The Real Dangers of an AI arms race

Al segle XIX, la industrialització va suposar un gran creixement econòmic, però també va proporcionar als exèrcits el tanc, la metralladora i el gas mostassa. La invenció de les armes nuclears va suposar un risc encara més important contra el qual els responsables polítics segueixen lluitant. Els ordinadors van revolucionar la manera com les persones treballen, aprenen i comuniquen, però també han comportat que els sistemes que fins ara funcionaven de maneta aïllada ara siguin vulnerables a ciberatacs de tota mena. A parer de l'autor, aquesta també serà la pauta amb la IA. La majoria dels seus efectes seran positius: impulsarà el creixement econòmic, ajudarà a diagnosticar i curar malalties, a reduir els accidents d'automòbil i a millorar la vida quotidiana de les persones. Però com qualsevol altra nova tecnologia nova, la IA també té un costat més fosc. Fer front als riscos des d'ara és l'única manera d'assegurar-se que la humanitat pugui gaudir dels aspectes positius de la IA i no patir-ne els aspectes negatius.

Veena Dubal Who stands between you and AI dystopia? These Google activists

Els principals aspectes morals, polítics i socials del nostre temps convergeixen cap a Google i en tant que principal empresa de big data té el poder il·limitat no només de donar forma al nostre futur sinó també d'anunciar-lo, en paraules de Shoshana Zuboff. Les dades que la companyia recull, ven i utilitza per crear sistemes d'automatització determinen literalment les nostres maneres de viure: com som estudiats i vistos per les tecnologies policials i militars, la nostra capacitat creditícia, el nostre accés a l'atenció mèdica, la nostra reputació professional, quant paguem per béns i serveis, etc. L'autora es pregunta, doncs, qui representarà l'interès públic a mesura que es desenvolupin i despleguin les noves tecnologies? En aquest nou món feliç digital, l'oposició i les demandes d'un major control sobre les pràctiques abusives de les empreses tecnològiques han sorgit d'una font improbable i sorprenent: els treballadors especialitzats de Google. En efecte, al llarg dels últims mesos, investigadors, enginyers, científics i especialistes en polítiques de comunicació han protestat i s'han oposat a les directrius rebudes, sovint amb un cost personal elevat, per protegir-nos dels efectes distòpics de la IA no regulada. Trencant, doncs, amb l'estereotip dels científics informàtics autoabsorbts de Silicon Valley, els treballadors de Google han actuat individualment i col·lectivament com a objectors de consciència.

Sue Halpern The Terrifying Potential of the 5G Network

A banda de les potencialitats de la 5G, de la guerra tecnològica i comercial que està produint entre els EUA i la Xina, dels problemes derivats de la possibilitat de ciberatacs massius i d'un control abusiu de la població per part de governs i empreses, l'article també incideix en ls problemes d'infraestructura i de salut pública que se'n poden derivar. Així, per exemple, les especificitats del tipus d'ones utilitzades per la 5G requereixen que s'instal·lin antenes relleus a l'interior dels edificis de les ciutats, i les comunitats rurals en quedaran fora ja que l'escassa població i els problemes tècnics causats per la vegetació disparen el cost de les instal·lacions i frenen les inversions. D'altra banda, la instal·lació de milions d'aquestes noves antenes tan a prop les unes de les altres també causa molta preocupació en la comunitat científica, fins al punt que molts investigadors han demanat a la UE una moratòria sobre l'adopció de la 5G fins que no s'estudiïn a fons els efectes de l'augment de la radiacions de baix nivell. Un sistema integrat per milions de relés, antenes i sensors també ofereix un potencial de vigilància sense precedents, ja que la combinació del reconeixement facial, la intel·ligència artificial, els fluxos de dades i les capacitats de geolocalització de la 5G poden acabar convertint l'anonimat en una antigalla del passat (de fet, el reconeixement facial ja ha permès a les autoritats xineses fer un seguiment exhaustiu dels onze milions de musulmans uigurs del Xingjiang). En darrer terme, l'autora adverteix que el perill del mal ús de la 5G i de la IA pot socavar l'existència mateixa de la democràcia si es permet als règims totalitaris -o a qualsevol govern o empresa- tenir un coneixement complet de tot el que les persones facin en qualsevol moment.

Yudhanjaya Vijeratne Big Tech Is as Monolingual as Americans

La principal barrera per a supervisar el contingut de les xarxes socials, com per exemple en el cas de publicacions xenòfobes, racistes i homòfobes, és la llengua i el problema no és fàcil de resoldre perquè el discurs d'odi és un problema propi de la llengua -o més aviat del llenguatge-, de la gairebé infinita varietat del llenguatge humà, en comparació amb l'estret anglocentrisme sobre el qual s'està construint la tecnologia global. El problema és que l'anglès, que és el principal vehicle d'aquestes tecnologies, és una llengua germànica occidental que per exemple té molt poc en comú amb el singalès i el tàmil, que són les llengües més parlades a Sri Lanka i que són les que van vehicular molts dels missatges d'odi que es van publicar arran dels atemptats del dia de Pasqua. Els alfabetes i els vocabularis són prou diferents, però les diferències sintàctiques, morfològiques i lèxiques encara ho són més. I és precisament aquesta enorme varietat lingüística la que dificulta la supervisió d'aquests tipus de missatges quan la immensa majoria dels supervisors són monolingües angloparlants.

Evgeny Morozov La rébellion ou la survie

Segons Morozov, excepte els neoliberals que s'hi acomoden perfectament, els detractors

dels gegants de les noves tecnologies situats a la dreta de l'espectre polític no avancin arguments clars sobre com farien per canviar l'estat de coses actual. En la mesura que aquests moviments militen per un retorn a una societat conservadora i corporativa regida per forces externes a les institucions democràtiques, Silicon Valley s'ha convertit en un aliat de circumstància ja que la seva infraestructura digital permet exercir una governança suau i permanent. Tret que la conjuntura econòmica millori —hipòtesi que Morozov considera poc probable—, els governs mantindran la seva aliança tàcita amb la indústria tecnològica. És l'única manera que tenen de garantir que el poble, cada vegada més exasperat pels sacrificis fiscals i d'hàbits que se li exigeixen, gaudeixi d'un mínim de seguretat i de prosperitat, encara que sigui provisional i il·lusori. D'aquí la paradoxa actual, on el 99% de les tecnologies dites "disruptives" només serveixen perquè res d'important no canviï. L'autèntic evangeli dels gegants de les tecnologies digitals, validat i lloat pels estats, consisteix a innovar en nom del conservadorisme.

Slavoj Žižek Huawei's expansion is a sign we are moving to China-style surveillance

Les xarxes digitals avui en dia controlen i regulen les nostres vides: la majoria de les nostres activitats (i també els nostres actes passius) es registren en algun núvol digital que també ens avalua permanentment, resseguint no només els nostres actes, sinó també els nostres estats emocionals. Žižek considera que aquestes xarxes donen un nou significat a l'antic lema "allò que és personal és polític" i que no només està en joc el control de les nostres vides íntimes sinó també de la nostra vida com a ciutadans, del transport fins a la salut, passant per l'electricitat o l'aigua. Per això, avui, existeix una intensa lluita per controlar l'espai social compartit que constitueix la base de la nostra interacció i el nostre enemic és la combinació de la privatització i del control per part de les grans empreses tecnològiques (Google, Facebook) i les agències de seguretat estatals (com la NSA) d'aquests espais socials compartits. Conclou que dins d'aquest marc, la batalla per la llibertat és, en última instància, la batalla per al control d'aquests espais socials, i això significa avui encarar la batalla per definir qui controlarà l'espai digital que regula les nostres vides.